

Högutbildade utrikes födda

UF0529

Denna dokumentation är upprättad i efterhand

Detta dokument avser referensåret 2004. Det är framtaget 2018, och innehåller den information som var känd 2004. Det innebär att vissa uppgifter kan saknas eller vara bristfälliga, vilket kan vara av betydelse för förståelsen av kvaliteten i statistiken.

Statistikens benämning i detta dokument är den som gällde när statistiken publicerades. Hänvisningar till lagrum görs till dåvarande lagstiftning. Kontaktpersoner avser de som är kontaktpersoner när detta dokument publiceras.

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Utbildning och forskning.

A.2 Statistikområde

Befolkningens utbildning.

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Statistiken är officiell på den nivå som redovisas på SCB:s webbplats.

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson:

Telefon: 08-506 940 00, 019-17 60 00

Telefax: 08-661 52 61, 019-17 70 80

E-post: scb@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson: Sinisa Sauli

Telefon: 019-17 62 15

Telefax: 019-17 70 82

E-post: fonamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Registret avidentifieras efter tio år och sparas i SCB:s arkiv.

A.9 EU-reglering

Statistiken regleras inte av EU.

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen var att kartlägga situationen på arbetsmarknaden för högutbildade utrikes födda personer, i vilken omfattning de arbetar och i vilken mån deras arbete motsvarar deras utbildning.

A.11 Statistikanvändning

Innehållet i undersökningen är beslutat i samråd med programrådet för enheter Utbildning - arbetsmarknad och Prognosinstitutet, där det finns representanter från Högskoleverket, Skolverket, AMS, ITPS, Göteborgs universitet, Näringsdepartementet samt Utbildningsdepartementet.

A.12 Uppläggning och genomförande

I februari konstruerades en frågeblankett som testades i SCB:s mättekniska laboratorium under mars 2004. Statistiken samlades in med postenkäter under perioden maj – augusti 2004.

Under insamlingen pågick ett omfattande granskningsarbete. På detta följde en bortfallsanalys. Resultaten från bortfallsanalysen nyttjades till att välja hjälpvariabler från register. Dessa registervariabler användes för att kalibrera vikter med syfte att korrigera för skevheter i bortfallet.

Resultaten från undersökningen presenterades på ett seminarium på Utbildningsdepartementet den 15 december 2004.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inte aktuellt.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Högutbildade utrikes födda genomfördes som en postenkät till ett urval om 6 594. Primärdata samlades in från maj till mitten av augusti 2004 .

Syftet med undersökningen var att kartlägga situationen på arbetsmarknaden för högutbildade utrikes födda personer, i vilken omfattning de arbetar och i vilken mån deras arbete motsvarar deras utbildning.

Det fanns även en kontrollgrupp, 1 503 personer födda i Sverige i urvalet, för att kunna jämföra resultaten med de personer som är födda utomlands.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

I statistiken redovisas bland annat:

Andel förvärvsarbetande bland högutbildade utrikes födda

Andel arbetslösa bland högutbildade utrikes födda

Andel högutbildade utrikes födda som känner sig orättvist behandlade på arbetet

Andel högutbildade utrikes födda som har värderat sin utländska
högskoleutbildning

Andel högutbildade utrikes födda med ett arbete som motsvarar deras utbildning

Motsvarande skattningar redovisas för inrikes födda personer.

1.1.1 Objekt och population

Statistikens objekt är individer. Målpopulationen var personer födda utomlands i Sveriges befolkning som:

- var mellan 25 och 64 år gamla
- hade minst en treårig högskoleutbildning
- har invandrat till Sverige mellan 1991 och 2002

För inrikes födda personer i Sveriges befolkning som:

- var mellan 25 och 64 år gamla
- hade minst en treårig högskoleutbildning
-

Två rampopulationer med motsvarande egenskaper hämtades från SCB:s
Utbildningsregister.

1.1.2 Variabler

Variablerna i statistiken är hämtade från RTB och frågor i postenkät. Några av dem är:

Kön: Registervariabel (RTB).

Ålder: År 2004. Registervariabel (RTB).

Världsdel: Registervariabel (RTB).

Huvudsaklig verksamhet: Individuell bedömning utifrån fasta svarsalternativ vad hon/han gjorde mest under en viss tidsperiod. Endast ett alternativ fick anges.

Arbetsmarknadssektor: Privat, statlig/statlig ägda bolag, kommunal/kommunalt ägda bolag, landsting/landstingsägda bolag eller annan.

Anställningsform: Fast/tillsvidare anställning, vikariat, provanställning, projektanställning, annan tidsbegränsad anställning eller annan.

Heltidsarbete: 35 timmar eller mer i veckan

Deltidsarbete: 20-34 timmar per vecka, 5-19 timmar per vecka, 1-5 timmar per vecka

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska storheterna (parametrarna) utgörs av totaler och kvoter av totaler. De senare består vanligtvis av procentuella andelar.

Procentandelarna redovisas inom 95-procentiga konfidensintervall.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas huvudsakligen på kön, ålder, inriktning och världsdel (från vilken världsdel personen kommer ifrån).

1.1.5 Referenstider

Vecka 18, 26 april – 2 maj 2004 för en stor del av variabler.

1.2 Fullständighet

Enkätundersökningen Högutbildade utrikes födda ligger i gränslandet mellan utbildnings- och arbetsmarknadsstatistik och ingår som en del av båda dessa statistikgrenar.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

För att kontrollera registeruppgifterna i urvalsramen inleddes frågeblanketten med en fråga om universitets/högskoleutbildning var från Sverige eller ett annat land samt en fråga om längden på utbildningen. Enkäten besvarades totalt av 4 055 utrikes födda personer. 6,8 procent av dessa, eller 274 personer, svarade att de inte hade någon universitets- eller högskoleutbildning. De personerna behövde aldrig svara på resten av blanketten. Frågeblanketten fortsatte med en fråga om längden på universitets/högskoleutbildning. 3,9 procent eller 160 personer födda utomlands hade en utbildning som var kortare än tre år. De här personerna finns inte heller redovisade i statistiken då vi definierade högutbildade i populationen som personer med minst en treårig högskoleutbildning.

Den osäkerhet som orsakas av att skattningarna baserar sig endast på ett urval och inte hela målpopulationen uppskattas med hjälp av 95%-iga konfidensintervall, vilka anges i omedelbar anslutning till (punkt-) skattningarna.

Alla utvalda har inte lämnat uppgifter, vilket kan orsaka skevhet i skattningarna (bortfallskevheter). Estimationen har genomförts med en kalibreringsestimator, som utnyttjade ett stort antal registervariabler (hjälpvariabler). Syftet har varit att minska konfidensintervallen och särskilt bortfallsfelen. Kalibreringen har också lett till konsistenta skattningar, d.v.s. skattningarna överensstämmer med de storheter som finns i Registret över totalbefolkningen och Utbildningsregistret.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsramen konstruerades med hjälp av Registret över befolkningens utbildning (Utbildningsregistret). Ramen omfattade utrikes födda personer mellan 25 och 64 år som hade minst treårig högskoleutbildning samt hade invandrat till Sverige mellan 1991 och 2002.

Urvalsramen omfattade 67 683 utrikes födda personer med minst treårig eftergymnasial utbildning. Av dessa personer var det nästan tio procent som angav att de hade en kortare utbildning och därmed inte redovisas i statistiken.

Populationen stratifierades. Stratifieringsvariabler var världsdel (Norden; EU15 utom Danmark och Finland; Europa och Sovjetunionen; Afrika; Nordamerika; Asien, Sydamerika, Oceanien och okända), inriktning (pedagogik och lärarutbildning, humaniora och konst, samhällsvetenskap, juridik, handel och administration; naturvetenskap, matematik och data; teknik och tillverkning; hälso- och sjukvård samt social omsorg, lant- och skogsbruk samt djursjukvård, tjänster och övriga) och kön. Sammanlagt bildades 48 strata. Storleken på urvalet var 6 594 personer.

Urvalsramen för inrikes födda omfattade 722 300 personer i åldern 25 till 64 år med minst treårig eftergymnasial utbildning.

Kontrollgruppen, personer födda i Sverige, stratifierades på inriktning och kön. Sammanlagt bildades 12 strata. Storleken på urvalet var 1 503 personer.

De svar som kom in räknades upp med s.k. kalibrerade vikter. Dessa vikter tar hänsyn till urvalssannolikheter och hjälpinformation från Utbildningsregistret och RTB.

Hjälpvariabler var:

- utbildningsinriktning*kön, för inrikes födda respektive utrikes födda
- världsdel*kön, för utrikes födda
- källa (svensk utbildning, utländsk utbildning och övriga) för utrikes födda
- kön*invandringsår, för utrikes födda
- kön*ålder, för utrikes födda respektive inrikes födda
- sysselsättningsstatus*kön, för utrikes födda respektive inrikes födda

2.2.2 Ramtäckning

I ramen ingick utrikes födda personer mellan 25 och 64 år som hade minst treårig högskoleutbildning samt hade invandrat till Sverige mellan 1991 och 2002.

Övertäckning definieras som personer som finns med i urvalsramen men inte tillhör målpopulation, dvs sådana personer som angav i postenkäten att de inte hade någon högskoleutbildning eller hade en kortare högskoleutbildning än tre år. För utrikes födda utgjorde övertäckning ca 10 procent av totala antalet personer i urvalsramen (67 683). Undertäckning definieras som personer som tillhör målpopulationen men av olika anledningar inte finns med i urvalsramen, dvs personer som saknar uppgift i utbildningsregistret men egentligen har en treårig eftergymnasial utbildning. Till undertäckningen hör även personer som egentligen har en minst treårig eftergymnasial utbildning som högsta utbildning men är redovisade med en kortare utbildning i Utbildningsregistret. Undertäckningen kan antas vara något större än övertäckningen, vilket innebär att antalet utrikes födda personer med minst treårig eftergymnasial utbildning underskattas. Skattningar av andelar påverkas förmodligen inte på samma sätt, eftersom personer i undertäckningen kan förväntas svara på likartat sätt som de svarande i urvalet. Samma resonemang kan användas för inrikes födda personer. Där är dock täckningsproblem något mindre. Övertäckningen utgjorde ca 8 procent av totala antalet personer i urvalsramen (722 300).

2.2.3 Mätning

Statistiken samlades in med postenkäter under perioden maj-augusti utan uppgiftsplikt. Vecka 18, 26 april – 2 maj 2004, var mätvecka.

2.2.4 Svartsbortfall

Bortfallet i undersökningen var 32 procent bland utrikes födda och 21 procent bland inrikes födda personer. För att minska den skevhet som ett bortfall för med sig gjordes en bortfallskalibrering. Det innebär, i korthet, att registervariabler nyttjades till att väga upp grupper som var underrepresenterade bland de svarande.

Det partiella bortfallet varierade mellan olika frågor.

2.2.5 Bearbetning

Scanningprogrammet som används innehåller validitetskontroller. Dessutom görs manuell granskning och rättning av insamlad data. Personalen som arbetar med undersökningens dataregistrering har lång erfarenhet av arbetet.

2.2.6 Modellantaganden

Estimation med kalibreringsestimator.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Konfidensintervall, 95-procentiga för alla procentskattningar.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Engångsundersökning.

3.2 Framställningstid

Arbetet med frågeblankettens innehåll och urvalsdesignen påbörjades i januari 2004. Urvalet drogs i april 2004. Den första omgången med frågeblanketter skickades ut den 27 april 2004. Tack- och påminnelsekort skickades den 5 maj, ett påminnelsebrev med ny blankett den 17 maj och ytterligare en påminnelse med ny blankett den 1 juni. Insamlingen avslutades vecka 31. Arbetet med att ta fram statistiken påbörjades i slutet av augusti 2004.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades i sin helhet den 9 december 2004. Statistiken publicerades enligt planen.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Det är första gången att liknande undersökning har genomförts.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Redovisningsgrupperna kön, ålder och världsdel är definierade utifrån information som finns i SCB-register. Redovisningsgrupper inriktning är definierad utifrån fråga 3 i frågeblanketten där personen själv svarade på frågan om inriktningen på den längsta utbildningen.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

SCB:s registerstatistik om befolkningens utbildning respektive registret över yrke för förvärvsarbetande.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Webbpublicering, Statistiska meddelanden serie UF 56 och Sveriges statistiska databaser (SSD).

5.2 Presentation

Tabeller, diagram och texter.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenteras i Metadok och SCB-dok.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Det går också, efter en speciell prövning, att på uppdragsbasis få tillgång till en avidentifierad version av primärmaterialerna.

5.5 Upplysningstjänster

Sinisa Sauli, enheten för utbildning och arbetsmarknadsstatistik vid SCB.

Telefon: 019-17 62 15

Fax: 019-17 70 82

e-post: fornamn.efternamn@scb.se